

За огласе плаћа се: за сва-
ку ријеч или за број од пет
цифара по 4 паре за први
пут, а за сваки даљи пут по
2 паре.

Одговорни уредник: Филип Јерговић

Свесловенски конгрес у Прагу

Послије шездесет година састали су се овијех дана словенски представници и политичари и опет у Прагу, да се посавјетују о заједничким и узајамним културним и економским питањима, која се тичу свих словенских племена. И на првом свесловенском конгресу од г. 1848., била су у Прагу заступљена

сва словенска племена. Главну је ријеч тада водио и својим ванредним говорничким даром читав конгрес одушевио познати велики руски слободњак Михаил Бакунин. Конгрес тај, на жалост, није дошао ни до каквих закључака, јер кад је у оно бурно доба кнез Виндишгрец бомбардовао Праг, растјерао је у исто вријеме и тај први свесловенски конгрес.

Г. 1867. био је опет свесловенски конгрес у Москви поводом московске етнографске изложбе, на којем је поред много Срба из Србије и Војводине, било и одличних представника из Црне Горе.

Послије више од четрдесет година састао се сада опет свесловенски конгрес у Прагу. Познати чешки народни посланик и вођа Др. Крамарж био је претходно са својим друговима у Петрограду, да приуговори свесловенски састанак у Прагу, и пошто је све удешено, састанак је био отворен 30. јуна о. г. При отварању конгреса држао је Др. Крамарж значајан говор, у којем је окупљеним представницима изложио програм конгреса овим ријечима:

„Ми на овом конгресу нити хоћемо да се мијешамо нити се смијемо мијешати у унутрашње ствари икоје државе. Све, што смо ради да учинимо и што можемо учинити, јест то, да се идеја словенске узајамности и братства нашим радом учврсти те да јака коријена ухвати у срцима целокупног Словенства. Ми смо ради, да сви Словени добију то заједничко увјерење, е се само признањем слободног просвјетног и националног развика за сваки словенски народ могу изгладити диференције међу појединим словенским народима. Ради смо, да нађемо средстава, да се словенска узајамност спроведе у практичном, просвјетном и привредном животу. Ми смо ради, да сви ми Словени осјетимо, да имамо заједничких реалних интереса, да су словенски народи јединствен велик организам, којем су угрожени услови за живот, ако се осуши једна или друга његова грана, да је Рус погођен, ако у борби са германизмом подлегне Пољак, да би патили и Руси и Пољаци, кад ми Чеси не бисмо били кадри вршити задатке као предстража Словенству, и да патимо сви, ако се слаби велика Русија.

Сваки од нас мора сам собом бранити земљиште, које је наслиједио од својих отаца: својим радом, својом пожртвованошћу, својом рођеном снагом. Али морамо имати увјерење, да у тој тешкој борби, у колико је праведно и у колико не значи неправду према иком другом, нијесмо остављени сами себи, него да са сваким словенским народом саосјећа целокупно Словенство. Но прије свега морамо желети, да снага и развитак ниједног појединог словенског народа не буде подвезан. Велика словенска идеја, идеја братства и љубави, не подноси да се све оно, што Словенство има и што мора дати цијелом човјечанству, оскврњава тим, што Словени сами међу собом и према својој рођеној браћи не могу да остану вјерни оним идејама, које су ради да унесу у цивилизовано човјечанство и које су проповиједали сви прави и велики генији Словенства. Ја сам чврсто увјерен, да ће овај наш конгрес извршити велико дјело, ако му пође за руком, да у свим словенским срцима ојача увјерење, да ћемо ми Словени само путем слободе и једнакости свију словенских народа и њихове братске солидарности испунити своју мисију у повјесници човјечанства. Ми нудимо и доносимо свијету мир и љубав, ми нијесмо ради пријестоле да рушимо, нијесмо ради

земље и државе да разоравамо — ми смо ради само да се осјећамо као једна једина, заједничким просвјетним смјеровима везана цјелина, да не бисмо, расцјепкани и разједињени, под притиском надмоћне и свог смјера свјесне просвјетне и привредне организације пропали један за другим.

То увјерење, да лежи у интересу свију нас, у интересу сваког народа, да једни другима пружимо руке на заједнички просвјетни и привредни рад, скупило нас је ево, а гвоздена нужда заједничке опасности неће нам дати, да се опет разиђемо, него ће нас приморати, да сами својим силама порадимо на томе, да се учврсти братство и солидарност слободних и међу собом једнаких словенских народа“.

Како се из овог значајног говора види, свесловенском конгресу далеко је свака политичка цијел, а главни му је задатак, да се између појединих словенских племена установи један заједнички културни програм, једна директива, без обзира на странке међу појединим словенским наводима, која би изнијела на површину све оне потребе које су нужне да се створи једна хомогена словенска култура, да се припојени културни словенски елементи очувају од туђинског противсловенског насртаја и да се напошљетку културним предрадњама чисто словенске садржине изгледе постојеће размирице међу појединим словенским племенима.

Према задатку овог конгреса утврђен је био и претресан овај програм рада:

1. Свесловенска изложба у Москви, референт д-р Прајс.
2. Путовање по словенским земљама, референти д-р Черни и Клофач.
3. Сељачке екскурзије по словенским земљама, референт д-р Вишковски.
4. Ширење соколских организација, референт д-р Шајнер, староста чешких Сокола.
5. Оснивање свесловенске банке, референт Хрибар.
6. Организација друштава за народну просвјету и оснивање заједничког књижарског тржишта, референти д-р Челаковски, Габришек и Таборски.
7. Перманентни одбор делегата свих словенских народа и организација словенске журналистике, референт д-р Крамарж.
8. Вијећање о будућем свесловенском конгресу.

За председника конгреса био је изабран д-р Крамарж, за потпредседнике Красовски, Зилински, Хрибар, Бабић-Ђалски, Гершић и Бобчев, а за секретаре Свјатовски, Поточки, Вошњак, Лорковић, Баљак и Калинка.

Конгрес је 5. о. мј. закључио своје сједнице, а идући састанак одређен је да буде г. 1909. у Петрограду.

Ми смо превели из „Journal de S. Petersburg“ два чланка у 9. и 14. броју нашега листа. У једноме се чланку говори о познатом балканском жељезничком пројекту барона Ерентала и о руском контрапројекту, а у другоме се расправља о тумачењу чл. XXIX берлинског трактата — оба у корист Црне Горе а из пера г. Serge de Chessin-a, ком је наш министар-председник срдечно захвалио, а још топлије овај одговорио нашем министру-председнику, који је „поклонио пажњу мојим напорима“, надостављајући да је „са највећим задовољством читао превод мојих чланака“ у „Гласу Црногорца“.

Кад смо видјели у стенографским бешешкама, да је на јавној расправи по афери с бомбама А. Радовић, говорећи о свом новинарском раду у Паризу у корист Црне Горе, присвојио и она два поменута чланка, као и захвалност, коју је г. Томановић изјавио г. de Chessin-у, сматрали смо нашом

дужности, да горње његово писмо публикујемо, обзиром на писца чланака.

Услед тога г. de Chessin писао је нашем министру-председнику, да је видио како је његово писмо употребљено „као доказ противу тачности свједочанства г. А. Радовића, који је изјавио на јавној расправи, да је односно дунавско-јадранске жељезнице а у корист пруге предложене од црногорске владе дао штампи података“; па му изјављује: „ако сам могао саставити чланке, који су привукли вашу пажњу и мени стекли ваше признање, то имам да захвалим само обавјештењима, која ми је саопштио г. А. Радовић“... те очекује да се и ово његово писмо публикује у корист истине.

Г. Томановић му је одговорио, да његово писмо није могло послужити као доказ противу А. Радовића, јер је оно публикувано пошто је јавна расправа давно била завршена; друго, да то писмо не доказује, да А. Радовић није давао података и обавјештења њему и у опште преси у корист наше жељезничке пруге, него само то писмо доказује, да он није написао она два чланка, која смо ми из петроградског листа превели, и који се баве политиком барона Ерентала, и за то да не налази потребитим, да публикује и ово друго његово писмо, које доказује нешто, што ми нијесмо нијекали.

Тим поводом г. de Chessin изнио је све ово на јавност, одакле се види, да није добро схватио предмет, као што се види и његово апсолутно непознавање цијелог вељеиздајничког процеса, кад он још мисли, да је Рајковић агент изазивач, а „пресуда да је изречена на основу казивања свједока... Настаћа“, који у осталом ниједног осуђеника није оптерећивао, него је напротив његов исказ могао само облакшати њихов положај.

Нама је жао, што је г. Chessin тако олако прихватио одвратну клевету извјесних листова, јер хоћемо да вјерујемо, да је то учинио само bona fide.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Седмдесетогодишњица проф. Јагића. Професор славистике у бечком свучилишту др. Ватрослав Јагић прославио је 6. јула о. г. свој 70. рођендан. Три дана прије тога довршио је своја предавања, опростио се са слушаоцима и сада прелази по законском пропису у пензију, да доврши своје велико дјело *Славенску енциклопедију*, коју је почео уређивати. — Проф. др. Ватрослав Јагић родио се је 6. јуна 1838. у Вараждину у Хрватској, где је свршио ниже разред гимназије, док је вишу гимназију учио у Загребу, а класичну филологију у Бечу. Од године 1860. до 1870., био је професор гимназије у Загребу, од 1864.-1866. уредником „Књижевника“, од 1866. чланом Југославенске Академије у Загребу, од 1861. до 1870. тајником „Матице Хрватске“, од 1872. професором славистике у новом свучилишту у Берлину, од 1886. до 1896. у свучилишту у Петрограду, где је постао и државним савјетником те чланом и тајником академије наука. По одступу Миклошићу био је др. Јагић именован његовим наследином у Бечу, где је постао двор. савјетником, чланом академије и чланом господске куће, те добио почасни знак за умјетност и науку. — Набројати само, колику је и какovu књижевну и научну дјелатност проф. Јагић развио од год. 1861. до данас, заузело би и више страна. Академије, којима је чланом, па многобројне расправе и издање старих кодекса и споменика свједоче, да је сав свој живот неуморно радио и за науку много привредио. Плодношћу и разноликошћу рада превазишао је све слависте, а познаје га и поштује цио учењачки свијет.

На опроштајни дан примио је проф. Јагић у свом стану у Бечу честитке, што су му их примијели неки одличници. Свечару је предала посебна депутација адресу, штампану у Берлину, коју је потписало 89 учењака из цијеле Европе у свим словенским језицима, те њемачком, француском и талијанском језику. У депутацији бијаху бечки проф. Кречмер, Хаузер, Јиречек и други. Осим тога дошао је и делегат и проф. московског свучилишта М. Н. Сперански, који је предао на пергаменту штампане и необично топле адресе. Прву је потписао председник царске руске академије знаности велики књаз Константин Константиновић са свима члановима академије, а другу ректор, проректор и декани московског свучилишта. Свечару су стигле многобројне брзојавне и писмене честитке од академија и свучилишта, а међу њима

и од бечке академије. — Одличном научењаку желимо још дуга вијека и здравља, да свој славни научењачки рад што дуље може наставити и на задовољство довршити!

Први Србин доктор педагогије. На Ђујоршком универзитету положио је вриједни књижевник др. Паја Радосављевић, докторски испит из педагогије. Лани је на том универзитету положио испит за магистра педагогије, а ево сад за доктора. То је први Србин, које је добио степен докторски из педагогије. Уједно се примио понуђене му дисертуре из експерименталне педагогије на истом универзитету и сад имамо тамо на универзитету поред др. Пулина Србина и д-ра Радосављевића!

Горски Вијенац у словеначком пријеводу. Познато је да је Његошев „Горски Вијенац“ већ више пута преводен на стране језике. До сада нам је познат пријевод на талијански, њемачки, руски, шведски, бугарски, чешки и мађарски језик. Прошле године пак г. Рајко Перушек превео га је на словеначки у издању Матице Словеначке. Свакако у времену када се осјетила потреба културног јединства Јужних Словена више него икад, један овакав посао је од великог значаја и Матица Словеначка није могла ништа боље учинити него што је приредила издање „Горског Вијенца“. И без прегјеривања се може рећи да је овај посао веома савјесно урађен.

На почетку књиге има преводиоачев предговор о географији и историји Црне Горе до данас и о њеним политичким и културним приликама, који износи 122 стране. Затим има биографија Његошева, у којој се налазе неке мање нетачности. Што се тиче самога пријевода, о томе можемо слободно рећи, да се преводиолац показао потпуно дорастао свом послу. Врло добар, готово одличан познавалац српског језика, он је одолијевао врло многим тешкоћама Његошеве збивене фразе; он је успио да често у срџеном пријеводу изнесе читаве партије; он је преводио вјерно, савјесно, држећи се строго Његошевог текста, смисла ријечи, и броја стихова, и метра. Но поред тога у пријеводу Перушековом има ипак и неких погрешака, које су неизбјегне у пријеводима једног пјесничког дјела.

Српска Књижевна Задруга. На овогодишњој главној скупштини Српске Књижевне Задруге утврђена су за XVII коло задругиних издања ова дјела:

„Пјесме“ Јована Дучића; „Хаџи Диша“, роман из живота старог Београда, од Драг. Ј. Илића; „Један разорен ум“ и „Дневник једнога покојника“ од Лазара Комарчића; „Бидо“ од Јанка Веселиновића и Драг. Брзак; „Ловчеви записци“, од Ив. С. Тургенева, први дио, у пријеводу Др. Јов. Максимовића; и „Историја савремене образованости“ од Ш. Сењобоса, у пријеводу Др. Радојевића и Мил. Анастасијевића.

На скупштини је затијем одлучено поновно издавање „Забавника“, а иза тога настала је дискусија о књижевном раду Задруге, у којој се дошло до ових закључака: Задруга треба једном да изрази свој књижевни програм бар за неколико година у напријед; лијепа књижевност треба да заузима прво мјесто у издањима, при чему треба дати више мјеста и поуци, нарочито пажњу обрађујући нашем народном јилоту; годишњи конкурс ваља одржати, тако да писци имају више подстрека за рад.

Управа Српске Књижевне Задруге изабрала је за мјесто г. Доброслава Ружића, који је дао оставку, за председника г. Стојана Новаковића.

Забавник. Као што смо раније јавили, Српска Књижевна Задруга покренула је поново Забавник. Прва књига, која је већ изишла, јесу приповијетке III, у којој се збирци налазе ови пријеводи:

1. Иван Цанкар: Из предграђа, са словеначког — Урош Г. Џонић.
2. Петко Тодоров: Кућа, с бугарског — Јер. Живановић.
3. Карађаи: Између два савјета, с румунског — Димитрије Наумовић.
4. Антон Чехов: Црни монах, с руског д-р Јован Максимовић.
5. Клеменс Јуноша: Крпа, с пољског — Милорад Јанковић.
6. Јулије Зејер: Инултус, с чешког — Зорка Ховоркова.
7. Лудвик Анценгубер: Кеџ треф, с њемачког — Лепосава Бошковићева.
8. Август Стриндберг: Јесен, с њемачког пријевода пишчевог — Хенрик Лилер.
9. Рудјард Киплинг: Зо-дијакова дјца, с енглеског — Драгомир М. Јанковић.
10. Проспер Мериме: Партија трикрака, с француског — Боривоје Ј. Поповић.
11. Евсевије Бласко: Двобој, са шпанског — Светолик Поповић.
12. Габриеле д' Анунцио: Крај мртваца, с талијанског — Миодраг Ристић.
13. Ушаке Заде Халид Зија бег: Алијина кола, с турског — Богдан Раденковић.
14. Ференц Херцег: Витез од струне, с мађарског — д-р Мита Лукић.

Књига ова има 15^{1/2} штампаних табак, у лијепим платненим корицама и стаје за задругаре свих врста само 1-50, а за незадругаре 2-50 круне.

Нацрт опће психологије за учитеље. Г. др. Паја Радосављевић написао је дјело под тим натписом. Српска педагошка књижевност је још доста сиромашна, и сад се даје прилика, да од нашег Србина стручњака који је у туђини међу многобројним спремицима стекао признања и одликовања својој спреми и неуморном раду, добијемо дјело суверене научне вриједности. Код других народа био би једва дочекан рад таквог стручњака, па тако треба многобројним одзивом на његова дјела да и ми покажемо да умијемо цијенити рад својих синова. — Дјело ће издати штампарија и књижара „Натошевић“; па да би се приближило могло знати, у колико примјерака да се штампа, позивају се учитељи и учитељице из свију српских крајева, да јаве картом дописницом уредништву „Школског Гласника“, који желе да им се то дјело пошље, кад изађе из штампе. Дјелу ће бити цијена 3—4 круне.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Шта ћемо и куд ћемо са нашим ђацима?

Тако питају сами себе сви озбиљни и прави учитељи и родитељи увијек, а нарочито при свршетку школске године.

Богати родитељи, који немају много дјеце, могу како хоће, за њих и за њихову дјецу је лако.

Али куд ћемо са онима, који нијесу богати, који немају на чем да живе безбрижно, гдје има више дјеце или гдје се тијесно и тешко живи?

Све те младиће треба, кад макар основну школу сврше, одмах упутити у свијет, у напредније крајеве, на изучавање које корисне привредне струке, гдје ће — међу културнијем људима — поред своје струке угладити, образовати, цивилизовати и прекалтити се, стећи ону свијетску мудрост, која се ни у школи не стиче и не учи.

У свијету научи млад човјек и разне стране језике, постаје једном ријечи свијетски човјек, а то треба и ваља сваком, свега вијека, макар и не морао послити хранити и бавити се својом струком, коју је изучио.

Све то ваљаће свакоме и онда, кад га у солдате зову, ваљаће и онome, који тежи за каквом државном или ма за каквом другом службом, ваљаће једном ријечи свакоме, свега вијека, свуд, у свакој прилици и неприлици, јер прекаљен, искусан, mudar, свијетски човјек, који умије радити, тај је свуд пристао, тај је увијек и свуд напредан, угледан и срећан.

Упућујте дакле све ваљане здраве ђаке од 12—15 година Привреднику, а даље се не треба за њих старати, јер су та дјеца — ако слушају — осигурана за сву своју будућност, јер је за њих све збринута од првог дана њиховог шегртовања, па док ваљан млад човјек не постигне свој циљ, своју срећу.

Препорука наших познатих Срба учитеља, свештеника, уважава се највише, јер они познају своје ђаке најбоље. Али и свако други, ко жели да упутити, да подлигне и да усређи ваљану српску дјецу од 12 до 15 година, нека пише управи „Српског Привредног Друштва Привредник у Загребу“, па ће добити одмах све нужне упуте.

Како се прави сир од кртола?

Читали смо ових дана у једнијем новинама, да се од кртола може начинити врло добар сир и то овако:

Проберу се повеће и сасвијем бијеле кртоле (кромпир), па се добро обаре и пошто се охладје, скине се с њих кора и изгњече се што се више може тако, да добу као качмак. На пет килограма тако изгњечене кртоле стави се килограм лијепог кишњелог млијека, па се то као каша сасвијем добро измијеша каквом међајницом или или ложницом (кутлачом) и пошто се то учини онда се та каша покрије чистијем платном и стави се на хладовито мјесто, да ту преври за 4—5 дана. Послије овог опет се каша добро промијеша и послити се положи у шједило и на хладовитом мјесту остави да виси докле сурутка источи, а кад се маса тако оциједи, изручи се на какву штицу, а другом се штицом добро пригњечи, да се још боље исиједи — да из ње изрђу сви течни сокови и тад се исијече на кришке (филе), које се слаже у какав калајисан суд и по мало посоле. Тако послане кришке треба да остану 8 дана и тад је сир готов за јело, али је све бољи што је старији.

У тијем новинама, из којих ово видимо, вели се да су овакво прављење сира пронашли саски селаци, и тврди се, да је њихов сир од кртола баш добар, како за јело с хлебом, тако и за разне пите, те препоручујемо нашим привредницима, да и они окушају правити сир на овај начин.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Највише помиловање. Њ. Кр. В. Господар благоизволио је у сриједу помиловати Васа Ђулафића и Ђура Војводића, замјенивши им смртну казну, на коју их је осудио Суд за суђење анархистичких злочина, у вјечиту робију. Истидан је осуђеницима била саопштена дотична пресуда а затим највише помиловање. Сјутрадан су оба осуђеника спроведени у централни казни завод у Подгорици.

Прилози за дјечију болницу. За подизање дјечије болнице за усмену Књажевића Стевана и Станислава привременни одбор примио је даље ове прилоге:

Њ. Царска Височанства Велике Књагиње Милица и Стана кр. 5000—**Министарске вијести.** Г. војвода Лажички Војводић, министар унутрашњих дјела, повратио се данас из Басојевића на Цетиње и предузео управу повјереног му министарства.

Грађење пута Подгорица—Колашин. Г. мин. фин. и грађевина Д. Вукотић повратио се из Колашина, пошто је провео више дана у прегледању радова на линији пута Подгорица—Колашин. Мило нам је што можемо саопштити, да све радње врло добро напредују и да ће тај пут, као што смо већ раније јавили, бити отворен и предат саобраћају ове јесени. На путу раде преко 1500 радника у најбољем расположењу. Ових дана долази гвођђарија за мост на Биоче под Бар, одакле ће жељезницом бити отправљена на Вир.

Исправка. У пресуди Књ. Суда за суђење анархистичких злочина, оштампаној у 41. броју нашег листа, поткрале су се ове крупније омашке:

1. на страници другој, а у тач. 11. стоји ријеч „појаве“, а треба да буде „изјаве“;
2. на страници другој, тачка 16. треба да гласи овако: „свједоче свједока Ђорђија Настаха из Сарајева као и поднијетих бомба — *corpora delicti*“;
3. на страници петој, а у ставу ж) (тачке 6.) стоји „Михаила Новаковића“, а треба да буде: „Михаила Ивановића“ што се овим исправља.

ТЕЛЕГРАМИ

Копенхаген, 8. јула. Председник француске републике Фабијер са министром Пишоном стигао је овамо у посјету Краљу. Дочекаан је свечано.

Цариград, 8. јула. — Младотурски комитет предао је 30. пр. мј. консулском кору у Битољу меморандум, у којем се каже, да се је организовала младо-турска странка под именом „отоманска лига за уједињење и напредак“, па се наставља, како је лига због злобних гласова, којима се жели унијети неслога и сумњице између разних елемената у Турској, одлучила да изнесе на јавност своје хуманитарне и либералне намјере. Главна сврха лиге јест: 1.) да се поврати Турској слободан и искрен Устав од год. 1876. Лига се нада, да ће ју у овоме подржавати силе, које су већ показале своје добре намјере у корист народа турске царевине; 2.) лига свечано изјављује, да није непријатељски расположена према мухамеданцима; 3.) ако лига употребљава каткад енергична средства, то чини само у случају законите одбране; 4.) лига избјегава непотребно проливање крви; 5.) борци лиге неће нападати села него ће их бранити од страних чета и радиће на добром споразуму и браству између народа турске царевине. Лига моли консуле, да саопште овај меморандум својим владама.

Лондон, 9. јула. Листови јављају из Солуна, да су четири официра из Сереса напали свога пуковника и убили га. Послије очајне битке која је иза тога настала, а у којој су нападачи тешко рањени, официри који су припадали младо-турској странци, умакли су.

Цариград, 10. јула. У позиву управљеном на Бугаре, Србе и Грке у округу Охридском, подмајор Нијази вели, да су савјети велесила и Србије, Бугарске и Грчке довели турске вилајете до овог жалосног стања, те тражи, да чете разних народности дођу к њему и споразумију се око заједничког рада; ако чете одбију ово његово тражење, да ће одмах морати оста-

вити земљу, а кад би се доцније опет повратиле у вилајет а становници их не проказали, да ће старјешине бити објешени.

Цариград, 10. јула. Данас је овдје извршена дјелимична промјена владе. Саид-паша именован је великим везиром, маршал Омер Рушид-паша министром војним, а други министри остали су исти и даље.

Вијести листова, као да се младо-турски покрет шири у подручју корпуса једренског, не потврђује се.

Цариград, 10. јула. Листови доносе царске указе, којим се Саид-паша именује великим везиром мјесто Ферид-паше, Џемаледин досадашњи шекиулислам задржаје се и даље у истом достојанству, бивши велики везир Киамил-паша додаје се Министарском Савјету, досадашњи сераскер Риза-паша отпушта се, а титула сераскерат мијења се у министарство војно и министром војним именује се Омер-Рушид-паша.

Биоград, 11. јула. Енглески је министар предао јучер српској влади ноту односно кретања чета и потоњих догађаја у Македонији и Старој Србији и тражио је у исто вријеме одговор. Српска влада одговорила је нотом, у којој увјерава да ће она учинити све што је у њеној моћи, да и у будуће најенергичније спријечи свако подржавање акције усташих чета. Српска је влада спремна, да са осталим балканским државама пристане на све мјере, које буду велесиле предложиле као најповољније да се акција чета у три вилајета што прије прекине.

Цариград, 11. јула. Из Битоља се јавља, да је Нијази-беј упануо јучер у Битољ са више хиљада људи из Ресне и да је заробио Осман-пашу без икаквог крвопролића. Подробности мањкају још, а ред је у вароши до сад потпуно одржан.

Биоград, 12. јула. У Скупштини је изјавио министар просвјете Андрија Николић, да влада има у програму извршење буџета и трговинског уговора са Аустро-Угарском. Вођа самосталаца Стојановић изјавио је, да самосталци неће чинити влади никаквих тешкоћа.

Цариград, 12 јула. Царском ирадом сазвана је Народна Скупштина. Давање устава примљено је од младотурске интелигенције с одушевљењем, док се маса и хришћани држе доста равнодушно. Из провинције долазе у Илдијз многобројне изјаве благодарности. Јучер је селамлик био као обично, само је војска, која је изишла на селамлик, поздрављана усклицима: Живио Султан! Листови су изишли у свечаном руху, турске су штампарије заставема окићене, а у вече ће бити освјетљење. Сутра се очекује помиловање политичких криваца. Хафиз паша, валија битољски, дао је оставку ушледе новог стања, а очекују се оставке и од других чиновника.

Поводом сензационалних гласова о мисији Мунир-паше у Атини, Биограду и Букарешту, овдје се тврди, да је Мунир-паша послат извјесном мисијом још приједогађаја у подручју трећег корпуса. Такође су неосноване узнемиравајуће вјести, да је Бугарска позвала своје резервисте под оружје.

Данас је скоро у свим македонским варошима прокламиран устав од 1876. год., још прије него је ирадом био дат. Младо-Турци који су то учинили, извијестили су о томе консулски кор, увјеравајући их, да ред нигдје неће бити нарушен. На неким су мјестима грађанске и војне власти положиле одмах заклетву на устав, што је у опште изазвало у Македонији велико одушевљење.

Маршал Шакир паша наименован је шефом генералног штаба.

Цариград, 12. јула. Велики везир управио је на основу царске ираде, властима у провинцији окружницу, којом позива посланике у Народну Скупштину, која се има образовати у смислу органског статута, одобреног од Султана.

СПИСАК СТРАНАЦА

приспјелих на Цетиње од 4. до 12. јула 1908. год.

Гранд Хотел: А. А. Бобрински с госпођом, из Русије; Н. В. Богојавленски с госпођом из Москве; Др. Ђ. Тозо из Венеције; С. Прица, прив. из Моравске; Др. Оливер с госпођом, из Берлина; Др. Ј. Милер, проф. из Трста; Др. Х. Фурлани, проф. из Николсбурга; О. Брун с госпођом, чиновник из Ђемачке; Х. Брун, судија из Кила; М. Шервић, инж. из Сплета; П. Клајн, свештеник из Шлезеје; Х. Ханка, свештеник из Шлезеје; Б. Ред, проф. из Хале; Буххолц, чиновник из Хановера; Г. Климе, директор из Лајпцига; Х. Б. Хичингс, прив. из Њу-Јорка; Г-ђа Гросвенор из Њу-Јорка; В. Рацек, проф. из Кр. Храдца; Ј. Јихлавец, чиновник из Кр. Храдца; Ј. Бенеш с госпођом, из Чешке; Д. Вековић, прив. из Париза; Др. Н. Петров с госпођом, проф. из Петрограда; Е. Матлак с госпођом, прив. из Америке; Ј. Битерлих, чиновник из Чешке; Ф. Конрад, трг. путник из Будимпеште; Ј. Вигано, прив. из Котора; Т. Милин, посредник из Котора; Т. Грингер, проф. из Линца; др. Ј. Гампл, судија из Линца; др. Ј. Бургер, лекар из Минхена; др. Х. Блуменштајн, адвокат из Минхена; Г. Бек с породицом, прив. из Вајсенбурга.

Хотел Рајнвалд: Е. Ладиш, чиновник из Теплица; О. Фајфалик с госпођом, проф. из Кремса; Р. Кут, проф. из Лајпцига; Д. Холе, проф. из Герлица; Р. Сохмид, учитељ из Кенигсхите; Г. Неин, учитељ из Кенигсхите; Ф. Вагер, учитељ из Кенигсхите; Ј. Кисха, учитељ из Беча; А. Мофат с госпођом, посједник из Котора; Г. Небмен, посједник из Котора; Ј. Жабар, ђак из Котора; Х. Бијут, професор из Туниса; Ф. Рутенбуш, учитељ из Офенбаха; Др. А. Рикер, надзорник из Франкфурта; Г. Димст, учитељ из Беча; А. Кирихерт, учитељ из Беча; А. Кастелски, учитељ из Беча; Ј. Хемелингер, учитељ из Беча; Ј. Дини, надзорник из Минхена; Ј. Горски, чиновник из Теплица; А. Крузоки, професор из Беча; Х. Веларки, професор из Варшаве; Ђ. Вердо, трговац из Скадра, К. Кназиск, капетан из Скадра; О. Хаки, кап. из Скадра; М. Бабински, ректор из Берлина; М. Мексковицки, чиновник из Кракова; Ј. Дукаш, учитељ из Јилемнице.

Званични огласи

ОБЈАВА

На дан 20. јула ове год. Одјелјење за наплату државних дугова Књ. Министарства Финансија и Грађевина, држати ће у 9 сати из јутра поновну јавну лицитацију о издавању под кирију државне куће, која се налази у Катунској улици број 142, а дотична Цетињској царинарници. Кућа се, као што је казато и у објави штампаној у 40-ом броју „Гласа Црногорца“ од 1. јула ове год. састоји из 6 врло пространих одјелјења и једног портика. Осим ових, кући припада и једна веома пространа кухиња, која се с кућом везује, а при том и право послужја једне такође врло простране авлије, која је са свију страна обграђена високим клачним зидом. При истој авлији с извање стране постоји и вода обзовица, а до те и врата за улазак у авлију. Једном ријечју кућа је врло комодна и угодна било за радњу било за фамилију, а биће слободна на 1. октобра ове год. Ко би речену кућу желио узети под кирију, нека се на горе означени дан пријави потписатој канцеларији, ког ће се дана уступити понудиоцу највише цијене, разумије се, ако ова буде повољна за државу.

Лицитанти треба, на дан лицитације, да поднесу кауцију, било у готову новцу, било у картама од вредности, од 300 круна, која ће служити Одјелјењу као гаранција, односно наплате кирије.

К броју 104. Из Канцеларије Одјел. за напл. држ. дугова, 11. јула 1908. Цетиње.

ШКОЛСКА ОБЈАВА

Ријешенјем г. министра просвјете и црквенијех послова од 24. јуна о. г. П. Бр. 1714. отвара се почетком ове 1908—9. школске године I-ви разред Богословско-Учитељске Школе на Цетињу, која ће имати четворогодишњи течај, те се ради знања и равнања ученика, који у поменуту школу ступити желе, као и ради знања и равнања њиховијех родитеља и старатеља, дају ова упутства:

у I-ви разред Богословско-Учитељске Школе примаће се ученици, који су свршили четврти разред гимназије и имају из тога разреда *свједоцбу првога реда* са најмање *врло добром* оцјеном из владања, а која свједоцба не смије бити старија од године дана;

школска година почиње 1. септембра, а уписивање ће бити 28. 29. и 30. августа;

сви који мисле доћи у ову школу, треба да понесу са собом *крште-ницу, школску свједоцбу и лекарско увјерење о здрављу*;

сваки ученик без разлике, прије него се упише, мора *тачно* испунити *пријавни лист* са овим рубрикама: разред; име и презиме; дан, мјесец и година рођења; домовина и мјесто рођења; име, занимање и мјесто становања оца, — ако га нема: мајке или старатеља; које је народности и вјере; ужива ли стипендију или сталну помоћ, од кога и колико годишње; код кога станује, улица и број куће у којој живи; који је разред гимназије свршио и гдје;

мимо одређенога рока за уписивање, ученик се може уписати само са лекарским увјерењем да је био болестан и са одобрењем министра просвјете;

сваки ученик при уписивању мора платити 5. круна уписнине;

приватисте не могу бити приушћени у овај завод;

родитељи и старатељи треба да при намијештању своје дјеце на становање имају на уму, да их намијештају код оних станодаваца, који се обвезу, да ће водити строг надзор над њима и озбиљно се о њима старати, и чији су станови чисти, сухи, свијетли и потавањени; гимнастику, војничке вјеџбе и хармонично појање и пјевање учитељи сви ученици.

на **уредност и тачност** пазиће се са свом строгошћу;

сви ученици мораће носити једнако црногорско одијело по пропису.

Цетиње, 10. јула 1908. г.

Ректор Богослов.-Учит. Школе
Ж. Драговић.

ОБЈАВА.

Главна Дирекција Швајцарских Пошта, својом окружницом бр. 13719 од 14 јула о. г., извјештава ово Одјељење, да је Царевина Етиопија ступила у Свјетски Поштански Савез.

Број 4559. Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 7 јула 1908 на Цетињу. 1,1

ОБЈАВА

На дан 14. јула ове године, Одјељење за наплату државних дугова Књ. Министарства Финансија и Грађевина држати ће у 9 сати из јутра јавну лицитацију односно уношења у државне магацине хиљаду кубних ошеганих метара дрва, која ће бити уметрана до самих магацина у којима се имају уносити.

Ко би желио подузимати речену радњу нека се на горе означени дан пријави потписатој канцеларији ког ће се дана уступити понудиоцу

најниже цијене, разумије се, ако та понуда буде повољна за државу.

К броју 105. Из Канцеларије Одјељења за напл. држ. дугова, 11. јула 1908. Цетиње. 1,1

Службени огласи

ОГЛАС. — Износи се на јавну продају доље описана непокретност — кућа — Никола Вукова Велестовца из Цетиња, која је процијенена круна 1552 и 94 паре.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, а за исту се одређују три рока и то: 16. августа, 16. септембра 1908. год. и 16. јануара 1909. год. у 3 сата послје подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене. Сваки је лициант дужан положити јемство 10% од процијенене вриједности. Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Непокретност — кућа — се налази у Медовину, предграђу вароши Цетиња; дугачка је са зидовима 7-59 м., а широк 5-16 м., једнокатница је, има три одјељења — двије собе и портик; оградена је грезим зидом, покривена тиглом, дрвенарија је средње врсте; собе и портик су просто израђени.

До куће налази се башта, у којој има 97 □ м., у истој се налази једна мала појатица и 5 комада разних воћака. Кућа са баштом и појатом граничи: од сјевера и запада кућом и баштом Горде М. Плевљака; од југа кућом и баштом Бућа Р. Митровића, од истока црквеним земљиштем.

Број 1219 ex 1908 — IV — 1904 — 570.

Цетиње, 8. јула 1908. год.

Општински Суд
Заступник Предсједника
Судија

Р. 239, Бр. 321, 1,1 П. А. Пејановић

ОБЈАВА. — Сагласно ријешењу потписате Управе од данас, број доћи, на дан 21. јула ове године у 9 сати прије подне дршаће се лицитација у канцеларији ове управе о издавању под кирију сиротињске куће, која се налази у овој вароши у Катунској улици под број 35. Кућа је двокатна; у доњем дијелу има кафану, трпезарију и подрум, у горњем четири лијено уређене собе; осим овога има велика просторија под кров за разне употребе. Кућа има засебну кухину и до ње тезу, обије врло лијено уређене. Кућа ће бити слободна на 1. августа ове године.

Ко би речену кућу желио узети под кирију, нека се означеног дана у одређено вријеме пријави потписатој управи, кога ће се дана уговор закључити са понудиоцем највише цијене разумије се, ако буду повољни услови за општину. Ко би желио добити јаснија објашњења, може се пријавити потписатој управи и прије дана лицитације, као и на сами дан за вријеме канцеларијских часова.

Број 891 В. 1908—331.

Цетиње, 10. јула 1908. год.

Из Канцеларије

Управе Општине Вар. Цетиња
Р. 169, Бр. 322, 1,1

Приватни огласи

НА ЗНАЊЕ. — Ријешенјем Књ. Министарства Унутрашњих Дјела од 8. јуна 1908. године број 3288. дозвољено је Стојану Ђурђевићу, односно његовом пуномоћнику Ђуру Д. Иваншевићу да свој

ОМНИБУС

може продат на лутрију.

Цетиње, 23. јуна 1908.

Општинска Управа
Заступник Предсједника
Петар Пејановић

Напомена: Сваки број кошта круне 2. Вучење ће се извршити гдје Општинска Управа одреди.

Најуљудније молим поштовану господу за што брже куповање бројева, које је ограничено на 600. С поштовањем
Р. 75, Бр. 316, 1,1 **Ђуро Д. Иваншевић**

ОБЈАВА. Доста пространи дућан са магазином у Катунској улици број 24. даје се под афит мјесечно 35 круна, или за натиљама, или за складиште.

Ко жели исти афитати, нека се обрати посједнику куће.

Р. 32, Бр. 259, 6,6

БАРСКО ДРУШТВО

Распоред пловидбе поштанскијех и трговачкијех параброда по Скадарском језеру и Бојани.

Полазак: Поштански и трговачки параброди полазе сваки дан осим недјеље у 10 сати прије подне из Скадра и тичу Вир—Плавницу: понедељником, сриједом и петком, а Плавницу—Вир; уторником, четвртком и суботом. Истог дана враћају се у Скадар.

Сретање: На Виру с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Полазак: Из Ријеке за Вир полази сваки дан осим недјеље у 11 сати прије подне и истог дана враћа се на Ријеку.

Сретање: С парабродом, који полази из Вира за Плавницу и Скадар и то: понедељником, сриједом и петком, а уторником, четвртком и суботом с парабродом за Вир и Скадар. На Виру пак с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Сретање: На Плавници с приватнијем подгоричкијем омнибусом у доласку и поласку.

Полазак: Из Скадра за Обод и обратно сваког дана осим недјеље.

За подробнија обавјештења треба се обратити односнијем друштвенијем агенцијама.

Р. 156, Бр. 128, 13,36

УПРАВА.

Обућарска радионица. Част ми је јавити познаницима муштеријама и пријатељима, да сам отворио радњу у Подгорици, снабђевену најбољим материјалом. Израда брза, цијена умјерена.

Радњу на Цетињу држим под надзор господина Мића Баровића. Моје муштерије са Цетиња, који желе да им ја изградим обућу нека се обрате г. М. Баровићу, послаћу им обућу франко.

ВИНА БЕРСКОГ има на продају уз умјерене цијене.

Подгорица.

Р. 67, Бр. 283

С поштовањем

Стеван Перовић

БЛАГОДАРНОСТ

Ње. Краљ. Височанство Господар благоизволио је приложити храму св. Јована на Кошћелима 120 круна, а Њ. Краљ. Височанство Књазица Милена истом храму — двије иконе у великом формату, што Им потписати од стране племена Цеклинског срдечно најоданију благодарност излијева са усклицима „Живјели“!

Цеклин, 28. јуна 1908. год.

Црквено-Општински Одбор

Р. 50, Бр. 323, 1,1

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Потписатој браћи приложницима за подизање храма св. Архангела Михаила у Дробњак.

Приложише у крунама: кап. Мићо Алексић 10; писар Новица Мрдаковић 5; калуђер Саватије Вујовић 60; поп Мијајло Ђуровић 10; Драго Жижич 50; Павле Зорић 20; Јанко Шеровић 10; Милош Радовић 15; Спасоје Радовић 10; Милadin Гвозденовић 5; Ђетко Ненезић 5; Павле Рајковић 10; Миласав Радовић 20; Ђорђе Радовић 10; Вук Радовић 10; Саво Рајковић 10; Петруша Жижича 50; Ђуро Шћеповић 10; официр Раде Радовић 10; официр Арсеније Ружић 5; Шуле Јауковић 5; барјактар Јоко Полексић 10; Павле Ускоковић 5; Алекса Ускоковић 5; Стојан Чворовић 10; Матија Потпоре 5; Драго Ђуровић 5; Радоице Радојевић 10; Спасоје Чворовић 11; Милица Костића 10; Јелица Жижича 5; Мирко Кнежевић 5; Неђељко Зорић 6; Сава Зорић 5; Љубо Кекић 5; Неђељко Радојевић 10; Милош Баровић 10; Илија Давидовић 11.

Примили смо из Америке прилоге у двије групе круна 908, чија ће се имена послје изнијети колико је који приложио. Потписати одбор испред општине најсрдачније захваљује на обилатим прилозима горе именованим приложницима.

Милошевић, 3. јула 1908. год.
Предсједник цр. одбора кап. Јован Жижич, кмет Живко Јошановић, официр Никола Кнежевић, Живко Жижич, Шпиро Жижич Јанко Жижич. Р. 188, Бр. 320, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Браћи у далекој Америци, која од своје тешке зараде одвојише, те скупиле путни трошак своје болесноме брату Вуку Пејову Милићу и послаше га у Црну Гору, гдје се је од болијести доста добро опоравио, сматрамо за пријатну дужност овим путем изјавити нашу најтоплију благодарност.

Имена онијех, који нас задужише и на горњу цијелъ жртвоваше јесу:

По 40 кр. руски консул г. Милош Вукасовић; по 20 кр. г. г. Иван Попивода, Јошо Пејовић, Мило Марковић; по 24 кр.

и 6 пара: Васо Правилковић и Стево Правилковић; по 10 кр. г. г. Милош Рогановић, Што Вицковић, Миле Елезовић, Иво Вицковић, Мићо Вушуровић, Радован Пејовић, Петар Попивода, Пајо Ђетковић, Никола Правилковић, Стеван Вујовић, Ђуро Вујовић, Андрија Попивода и Петар Кривокапић; по 8 кр. г. Саво Латковић; по 6 кр. г. г. Машо Калуђеровић, Милутин Рогановић, Спасоје Вуковић и Никола Мрваљевић; по 5 кр. г. Јован Перишић; по 4 кр. г. г. Марко Вучковић, Спасоје Поповић, Филип Радловић, Радуде Јовановић, Милош Богмилковић и Никола Мрваљевић; по 2 кр. г. г. Божо Предовић, Иво Драгутиновић, Тодор Кривокапић, Никола Ивановић, Ђурица Калуђеровић, Стеван Поповић, Саво Радовић, Рако Ђурковић, Токо Вујовић, Драго Делибашић, Лука Рогановић, Драго Мићуновић, Стеван Мићуновић, Перо Мићуновић, Јован Јововић, Стево Мартиновић, Мило Лацковић, Мартин Бојановић, Митар Абрамовић, Саво Дамјановић, Милутин Дамјановић, Новица Дамјановић, Љубо Драгићевић, Никола Радонић, Мићо Оташевић, Михајло Оташевић, Јован Лакићевић, Милутин Вујовић, Мулета Петричевић, Вујадин Мићуновић, Радован Кривокапић, Ђуро Бурић.

Поред овога изјављујемо нашу нарочиту захвалност г. Перу Вуксановићу, који болесника до Црне Горе доведе, а тако и Саву Попиводи и свијема, који се успут око њега потрудише, као и г. Д-у Раћенску Стаку, који се је својски за болесника заузимао.

Поново захваљујемо руском консулу г. Вукасовићу, који је болесника, како за вријеме болијести, тако и при кретању надгледао и новчано помогао.

Цетиње, 3. јула 1908. год.

Никола Пејов Милић

Р. 305, Бр. 319, 1,1

са својим рођацима

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Тужним и уцвијелим срцем јављамо сродницима, пријатељима и познаницима, да се 3. јула ове године наглом смрћу преселио у вјечност, те нас за свагда остави јаднима и неутјешнима, — наш мили и незаборављени супруг, отац и стриц

† Јован Банашевић — Пилер

приликом покојникове смрти и погребом било нам је указано толико пријатељског саучешћа, да сматрамо за свету дужност и овим путем изјавити нашу дубоку захвалност свима онијема, који нам у нашој големој жалости изјавише своје саучешће било усмено, писмено или брзојавно.

Понаособ нека је наша вјечита хвала и признање: министру војној, г. бригадиру Митру Мартиновићу; министру просвјете г. Јовану Пламенцу; г. грофу Серсеју, овдашњем француском министру; обласном управитељу, г. бригадиру, сердару Јанку Вукотићу; часном свештенству; официрима, чиновништву; старешинама овдашње жандармерије и жандармима, као и грађанству обојега пола, које је драгога нам покојника у великом броју испратило до вјечне му куће.

И још једанпут свима вјечита захвалност.

Ожалошћени: супруга **Росе**, синови, **Миро**, **Милија** и **Никола**, кћери **Љубица** и **Милена**, синовац **Божо** — **Банашевић** с осталом родбином Р. 163, Бр. 318, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском преголемих и ненадне жалости, која нас снађе смрћу нашег милог и незаборављеног сина, односно брата и синовца

† Пера Ф. Далчевића

који се 19. маја у 23 год. свог млађаног живота пресели у вјечност на крилу своје браће — узроком повреде у радњи, а послје десето-дневног боловања — у Анаконди, Монтани — Сј. Америци, сматрамо за дужност, да изјавимо нашу најдубљу благодарност члановима друштва „Српско Јединство“, који покојника свечано сахранише, а понаособ г. Тому Иличковићу, који се је са покојником у име друштва дилжавијем говором опростио. Дубоко благодаримо осталијем Црногорцима, Браћима, Приморцима и свима другима, који спроводу покојникову присуствоваше.

Особита и дрбока хвала нашијем пријатељима: Црмичанима, Љешњанима и Угњанима, као и браћи Љуботињанима, који на тужни глас о смрти покојниковој у великом броју похиташе, по нашем обичају покојника ожалише и оплакаше и тим нам у многоме утјешеше.

Љуботињ, 22. јуна 1908. год.
Ожалошћени: отац, **Филип С. Далчевић** са браћом **Далчевића**. Р. 150, Бр. 315, 1,1